

Nikola Lovrinić – Katja Radoš-Perković – Slaven Bertoša (prir.), *Arie Nove del 1741*, na tal. prev. Tatjana Tomaić, Posebna izdanja, sv. 20, Pazin: Državni arhiv u Pazinu, 2011., 130 str. + 1 zvučni CD

Bogata glazbena tradicija Istre u istraživačkom je pogledu dugi niz godina bila u velikoj mjeri zanemarena. Razlozi su tomu brojni, od nepostojanja strukovnog centra poput muzikološkog instituta, zavoda ili druge slične udruge koja bi okupljala malobrojne, ali aktivne glazbene publiciste iz regije i predstavljala svojevrsni »inkubator« za mlade istraživače, do nezainteresiranosti (za razliku od tradicijske baštine) od strane institucija čija je podrška, ponajprije financijska i logistička, uglavnom presudna za konstituiranje i opstanak bilo kakve ozbiljnije inicijative takve vrste. Vrijedna svjedočanstva glazbene prošlosti tako još uvijek velikim dijelom stanuju u arhivima i novinskim kronikama, daleko od očiju (i, što je mnogo važnije, ušiju) javnosti, a većina dosad objavljenih tekstova, zbornika i knjiga, mahom je nepoznata širem krugu čitatelja.

Državni arhiv u Pazinu u posjedu je vrijednih dokumenata i skladateljskih ostavština koje već dugo čekaju na znanstvenu valorizaciju. Stoga je posebno hvalevrijedno i za daljnja istraživanja poticajno nedavno objavljivanje 20. sveska Posebnih izdanja Arhiva, kritičkog izdanja zbirke *Arie Nove del 1741*. Riječ je o zbirci čiji se rukopis čuva u Državnom arhivu, a koju čini 18 kratkih monodijskih skladbi na venecijanskom dijalektu s nešifriranim *bassom continuo*. Iako skladatelji, kao ni autori stihova skladbi iz ove zbirke nisu poznati, može se pretpostaviti da je nastala u Veneciji, budući da su skladbe sličnih naslova pisane na spomenutom dijalektu tamo bile vrlo raširene sredinom 18. stoljeća i poznate pod nazivom *ariette veneziane*, *canzonette da barca*, ili najčešće, *canzoni da battello* (barkarole). Kako je zbirka dospjela u pazinski Državni arhiv nije poznato, s obzirom da nije obilježena signaturom niti bilo kakvim drugim znamenom koji bi upućivao na podrijetlo. Može se pretpostaviti da ju je sa sobom iz Venecije donio neki strastveni istarski kolekcionar i ljubitelj glazbe ili ju je pak na poklon dobila neka od onodobnih uglednih istarskih obitelji.

Muzikolog Nikola Lovrinić koji potpisuje transkripciju i reviziju notnog teksta, autor je uvodnoga dijela kritičkog izdanja ove zbirke. U tekstu naslovljenom »Uvod: *Canzoni da battello* u venecijanskom *Settecentu*« (str. 8 – 18), pojašnjava podrijetlo skladbi, uspoređuje ih sa skladbama iz ranije objavljenih rukopisnih antologija, utvrđujući konkordance i pretpostavke o primarnim izvorima za slaganje ove zbirke. Muzikološku elaboraciju upotpunjuje kontekstualni diskurs u kojem se autor dotiče onodobnih kulturnih veza istočne i zapadne obale Jadrana, određuje uporabnu svrhu skladbi te opisuje onodobnu izvedbenu praksu. Ozbiljna i koncizna analitička studija rasvjetljava pojam *Canzoni de batello*, odnosno donosi različite načine interpretacije tog termina, sadrži podatke o difuziji rukopisa, mogućnostima vokalno-instrumentalne reprodukcije skladbi te razmatra njihov tonalitetni plan i osnovne značajke oblika.

Kritičko se izdanje, napominje Lovrinić, u cijelosti pridržava izvornika, a sve su eventualne izvorne pogreške i njihov ispravak, kao i druge intervencije u notama i

stihovima, objašnjene u idućem poglavlju knjige, naslovljenom »Redaktorske napomene i konkordance« (19 – 25).

U trećem poglavlju (»Arie Nove del 1741«, 26 – 39) Katja Radoš-Perković pruža uvid u značajke umjetnosti talijanskog Settecenta. Čitatelje uvodi u analizu tekstualnih predložaka zbirke *Arie Nove del 1741*, umješno gradeći sliku raznoslojnih aspekata onodobnih odnosa književnosti i glazbe. Slijedi identificiranje određenih osobina forme i strukture stihova u kojima, utvrđuje Radoš-Perković, dominira ljubavna tematika pučko-petrarkističkog ozračja te komični sadržaji koji se dotiču muško-ženskih odnosa i svakidašnjice. Autorica se osvrće na onodobne literarne konvencije, analizira leksik, interpretira značenjski sadržaj.

Dvojezično, hrvatsko-talijansko kritičko izdanje zbirke sadrži i »Transkripciju stihova« (40 – 72), koju potpisuje Slaven Bertoša te »Transkripciju nota« (73 – 92), koju potpisuje Nikola Lovrinić i »Faksimile« (93 – 130). Oblikovano je prema znanstvenoistraživačkim standardima, opremljeno bilješkama i ostalom odgovarajućom aparaturom i terminologijom. Posebna je njegova vrijednost omogućavanje koncertnih izvedbi i bilježenje na nosač zvuka, koji je pridodan kritičkom izdanju, a sadrži 16 skladbi za glas i čembalo (Marija Kuhar Šoša, sopran, i Iva Konjevod, čembalo). Zbirku *Arie Nove del 1741* uredio je Ennio Stipčević, a u ime izdavača potpisuje ju ravnatelj Državnog arhiva u Pazinu Elvis Orbanić.

Lada Duraković